

**ОБҐРУНТУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ
ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОГО ШКІЛЬНОГО КЛУБУ ЯК ФОРМИ
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З ПРОФЕСІЙНОГО
САМОВИЗНАЧЕННЯ, ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ
ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ УЧНІВ 8-11 КЛАСІВ**

У статті висвітлюється організаційна структура профорієнтаційного шкільного клубу як форми соціально-педагогічної роботи з професійного самовизначення, особистісного розвитку та реалізації творчого потенціалу учнів 8-11 класів загальноосвітніх навчально-виховних закладів освіти України.

In this article you can read information about the organizing structure of the professional oriented school club as a form of social teaching work in professional self-determination, personal development and implementation of the creative potential of the pupils of the 8-11 forms in the Ukrainian secondary schools.

Актуальність проблеми. В умовах суттєвих соціально-економічних перебудов особливої актуальності набуває проблема успішного життєвого самовизначення молоді, особливо у сфері професійної діяльності.

На сьогодні накопичено значний досвід з вивчення та формування професійного самовизначення особистості. Зокрема, ці проблеми знайшли відображення у дослідженнях В. Кравецького, І. Мартинюка, В. Панченка, Н. Пряжнікова, В. Сидоренка, Б. Федорішина, С. Кістякової, М. Янцура.

Основою життєвого самовизначення молоді людини на професійну працю є гармонійне поєднання професійного самовизначення, особистісного розвитку та творчого потенціалу.

Метою статті є обґрунтування та визначення шляхів соціально-педагогічної роботи з професійного самовизначення учнів 8-11 класів.

Результати дослідження. Як показують результати на початку нашого дослідження, тільки 7,9 % випускників 11 класів мали професійний план щодо отримання професії та професійного росту. 53 % учнів мали професійний план тільки для отримання професії, але з них 34,9 % старшокласників не мали чітких уявлень про об'єкт, цілі, умови праці обраної професії та 18,1 % учнів обирали професійний учбовий заклад тільки за можливістю отримання освіти. 39,1 % учнів не визначились щодо отримання професії, або планували військову службу в армії.

Подальшого дослідження потребують питання практичної реалізації соціально-педагогічної роботи з професійного самовизначення, особистісного розвитку та реалізації творчого потенціалу учнів по закінченні навчання у загальноосвітній школі.

У період отримання загальної освіти професійне самовизначення особистості передбачає усвідомлений вибір професії відповідно її індивідуальним особливостям, інтересам та здібностям. Науково обґрунтований особистісний розвиток створює передумови для набуття рис та якостей, необхідних в обраній професійній праці. Реалізація творчого потенціалу сприяє формуванню активної життєвої позиції особистості як у виборі професії, так і в одержанні необхідних базових знань та вмінь майбутньої професійно-трудової діяльності. Успішне вирішення цих завдань у значній мірі залежить від ефективності профорієнтаційної роботи як однієї з головних умов активного професійного самовизначення та трудового становлення особистості.

При всій різноманітності досліджень з життєвого самовизначення юнаків та дівчат на професійну працю залишаються невивченими чимало можливостей соціально-педагогічних засобів рішення цієї злободенної проблеми. У наданні науково обґрунтованої допомоги

школа не може обмежитись тільки профорієнтаційною роботою з учнями. Особливого значення набувають завдання адаптації випускників на сучасному ринку праці, забезпечення їх соціальної мобільності та конкурентоспроможності у сфері суспільного виробництва за рахунок ранньої професіоналізації.

Гармонійне поєднання професійного самовизначення, особистісного розвитку та творчого потенціалу учнівської молоді у процесі соціально-педагогічної роботи забезпечить успішність адекватної самореалізації життєвих планів на етапі вибору професії [1].

Реалізація профорієнтації в школі залежить від чіткої та злагодженої роботи шкільних психологів, класних керівників, інших спеціалістів. Профорієнтація і профконсультація – це орієнтування школяра тоді як професійне самовизначення більше співвідноситься із самоорієнтуванням учня, який виступає у ролі суб'єкта самовизначення [2].

Організація шкільного клубу дозволяє ширше включати учнів у профорієнтаційні заходи що відбуваються не тільки у навчальний час, але і після занять у школі. У шкільному клубі бажано залучати різноманітні спеціалізовані гуртки і секції з урахуванням інтересів, здібностей, прагнень юнаків та дівчат.

Згідно з програмою експериментально-досвідної роботи у Херсонській загальноосвітній школі I – III ступенів № 9 з теми “Життєве самовизначення учнівської молоді засобами соціально педагогічної роботи” затвердженою у 2006 році, розпочав свою роботу шкільний клуб.

Мета шкільного клубу: формування професійного самовизначення, особистісного розвитку та реалізації творчого потенціалу учнів 8 – 11 класів засобами соціально-педагогічної роботи.

Завдання: ознайомити учнів зі світом професій, створити умови для вивчення своєї особистості, розвивати творчий потенціал школярів, надати можливість планування професійної кар'єри за допомогою психодіагностичних консультацій, допомогти у життєвому самовизначенні на професійну діяльність.

Клубна форма передбачає об'єднання вихованців у неформальну організацію і надає педагогічній роботі неофіційного, не примусового характеру.

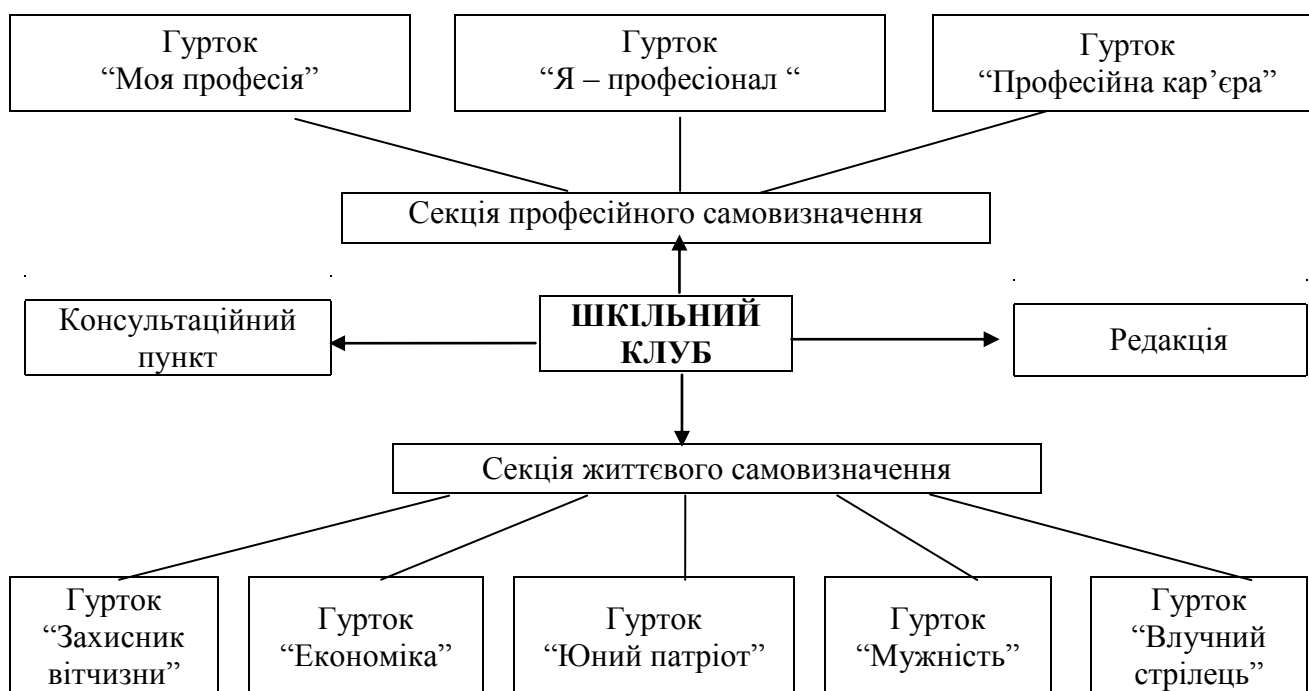
У клубі учні можуть отримувати поради, ненав'язливі настанови або завдання щодо діяльності з елементами морально-ділового підходу до життя.

Організаційна структура шкільного клубу представлена на схемі 1.

Шкільний клуб об'єднує дві секції. Секція професійного самовизначення включає роботу трьох профорієнтаційних гуртків. Гурток “Моя професія” об'єднує учнів 8 класів; “Я – професіонал” – учнів 9 класів; “Професійна кар'єра” – учнів 10-11 класів. Заняття гуртків проводяться один раз на тиждень. Тривалість заняття 45 хвилин. За організацію, контроль і координацію роботи секції професійного самовизначення відповідає завідувач-педагог. У шкільному клубі цю функцію виконує помічник завідувача секції професійного самовизначення, а також один або три інструктори (по одному з кожного гуртка). Усі учнівські посади займають учні, які займаються у секції професійного самовизначення. Секція життєвого самовизначення об'єднує роботу всіх інших гуртків і секцій школи. Організацію, контроль і координацію роботи секції виконує завідувач-педагог. Учнівські посади такі ж самі, як і у секції професійного самовизначення, але займають ці посади тільки ті учні які входять до шкільного клубу, згідно з власного бажання.

Редакція шкільного клубу працює під керівництвом головного редактора-педагога, який здійснює організацію, контроль і координацію роботи редколегії, відповідає за випуск органів друку. Безпосередньо цю роботу у клубі виконують учні згідно з посадами старшого члена редколегії і членів редколегії від 3 до 5 осіб. Редакція випускає раз на місяць газету, яка має постійні рубрики та інформує про життя шкільного клубу, а також слідує і своєчасно інформує про засідання ради клубу та інше.

Організаційна структура шкільного клубу

Консультаційний пункт працює весь рік. Керівником є шкільний психолог-педагог. Основна мета консультаційного пункту надання учням допомоги у життєвому самовизначенні на професійну діяльність. Учні займають посади старшого помічника завідувача консультаційним пунктом і помічників від 3 до 8 осіб (по одному з гуртків або секцій). Усі бажаючі старшокласники можуть отримати інформацію з питань пов'язаних з професійним планом.

Практика організації клубної роботи у загальноосвітніх закладах м. Херсона підтвердила доцільність чотирьох етапів у створенні шкільного клубу.

Перший етап. На методичній раді школи замісник директора з навчально-виховної роботи, роз'яснює мету, завдання, організаційну структуру учнівського клубу. Відповідальні за окремі структурні підрозділи представляють програми роботи клубних гуртків, відділень. Методичною радою затверджується загально-організаційна структура клубу, програми роботи його основних структурних підрозділів, призначаються їх керівники і відповідальний за роботу всього клубу (потім цей педагог може виконувати обов'язки голови клубної ради).

Другий етап. Класні керівники повідомляють учням 8-11 класів про створення шкільного клубу, про роботу його гуртків, секцій, відділень. Учні, бажаючим вступити до клубу, пропонується записатися у класних керівників, потім списки передаються загальному керівникові клубу. Класні керівники повинні ознайомити також батьків учнів (на класних батьківських зборах) із метою та завданнями організаційною структурою і програмами роботи клубу.

Третій етап. Через два тижні відповідальні за клубну роботу за допомогою класних керівників скликає загальні збори учнів, які записалися до клубу, і керівників клубних підрозділів. Обговорюються питання клубу, редакції та довідкового бюро.

Четвертий етап. Передбачає розгляд і затвердження на засіданні ради посадової інфраструктури клубу, посадових обов'язків його членів, планів роботи структурних підрозділів клубу.

Повний цикл клубної роботи передбачає чотири роки. Принцип повноважного представництва виражається у призначенні членів клубу на тимчасові або постійні посади (строком до чотирьох років). Обрані учні звітують про свою роботу на засіданнях ради та загальних зборах членів клубу. Оперативне керівництво справами здійснює рада клубу.

Кількість її членів визначається залежно від кількості учнів у клубі і може нараховувати у середньому від 10-20 осіб. Кандидатури членів ради затверджуються на загальних зборах. До ради повинні входити представники всіх клубних структурних підрозділів, їх функціональні обов'язки наведено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Функціональні обов'язки членів ради клубу

Члени ради клубу	Кількість представників	Функції членів ради
Голова ради клубу	1	Затвердження планів і звітів роботи та його структурних підрозділів; контроль і координація роботи клубних структурних підрозділів; організація і проведення загальних зборів членів клубу; розподіл посадових обов'язків.
Головний редактор	1	Організація, контроль і координація роботи редколегії, відповідальність за випуск органів друку.
Завідувач консультаційним пунктом	1	Організація, контроль і координація роботи мобільного соціально-педагогічного консультаційного пункту з допомоги у життєвому самовизначенні на професійну діяльність.
Завідувач секції професійного самовизначення	1	Організація, контроль і координація роботи секції; розподіл обов'язків між представниками секції.
Представники секції професійного самовизначення	1-3	Організація і проведення для учнів 8-11 класів гурткових занять та інших заходів.
Завідувач секції життєвого самовизначення	1	Організація, контроль і координація роботи секції; розподіл обов'язків між представниками секції.
Представники секції життєвого самовизначення	2-5	Організація і проведення для учнів 8-11 класів гурткових занять та інших заходів.

Випуск органів друку забезпечує редколегія у складі 4-5 учнів на чолі з головним редактором. Члени редколегії працюють згідно з посадовими обов'язками редакції, здійснюючи збір, обробку, оформлення необхідної інформації для органів друку.

Секційна робота здійснюється за двома основними напрямками: організація діяльності учнів на клубних посадах та залучення до удосконалення шкільного оточуючого середовища. Посадовою роботою можна охопити досить значну кількість учнів. Учнівська посадова інфраструктура клубу представлена у таблиці 2.

Таблиця 2.

Учнівська посадова інфраструктура клубу

Клубні структурні підрозділи	Кількість посадових осіб учнів	Учнівські клубні посади
1	2	3
Голова ради клубу	1	Помічник голови ради клубу
Редакція	1	Старший член редколегії
	3-5	Член редколегії
Завідувач консультаційним пунктом	1	Старший помічник завідувача консультаційним пунктом
	3-8	Помічник завідувача консультаційним пунктом

1	2	3
Завідувач секції професійного самовизначення	1	Помічник завідувача секції професійного самовизначення
	1-3	Інструктор секції професійного самовизначення
Завідувач секції життєвого самовизначення	1	Помічник завідувача секції життєвого самовизначення
	2-5	Інструктор секції життєвого самовизначення

Під час розподілу посадових обов'язків необхідно враховувати інтереси, бажання і здібності вихованців. У процесі клубної роботи до керівництва можуть залучатися педагоги різного фаху.

Таким чином, у клубі із учнями 8-9 класів здійснюється педагогічна робота пропедевтичного характеру, яка передбачає опанування відповідними знаннями та уміннями. У 10-11 класах формуюча робота передбачає набуття старшокласниками конкретного досвіду вчинків і поведінки у життєвому самовизначенні на професійну діяльність. Залучення учнів до вивчення досвіду професіоналів різних професій та аналізу професійної діяльності, характеристик сучасних професій, літературних персонажів забезпечують значну емоційну насиченість виховної роботи у клубі. Як наслідок, моральна спрямованість поведінки старшокласників спочатку закріплюється за допомогою емоційно-чуттєвих етапів у пам'яті, потім емоційні спогади допомагають вихованцям відтворити суспільно-моральні еталони у реальних життєвих ситуаціях.

Порушена у статті проблема не вичерпує всієї її багатогранності. Подальшого дослідження потребують питання практичної реалізації соціально-педагогічної роботи з професійного самовизначення, особистісного розвитку та реалізації творчого потенціалу учнів по закінченні навчання у загальноосвітній школі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Програма експериментально-досвідної роботи в Херсонському навчально-виховному комплексі – загальноосвітній школі I-III ступенів № 9 Херсонської міської ради. – Херсон, 2006.
2. Пряжников Н.С. Профориентация в школе и колледже: игры, упражнения, опросники (8-11 классы). – М.: ВАКО, 2006. – 288 с.

УДК 37[034:011.32]

Х.В. Кметь

ЗМІСТОВЕ НАПОВНЕННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ У ЗАКЛАДАХ ВІДПОЧИНКУ

У статті висвітлено змістове наповнення ігрової діяльності учнівської молоді у закладах відпочинку. Організуючи ігрову діяльність, педагогу-організатору необхідно враховувати всі педагогічні умови її організації. Соціальна гра – це своєрідна пізнавальна діяльність соціально-культурного характеру, яка дозволяє дитині трансформувати на себе соціальний досвід і вчитися перетворювати світ.

This article shows contents of games activity of pupil in camps. When teacher organizes games activity he have to foresee all pedagogical conditions. Social game is cognitive activity with social-cultural character. This game permits child to transform social experience and to study to change the world.

Актуальність. У дітях – майбутнє кожної держави, перспективи її економічного, соціального і демографічного розвитку. Це не гарні слова, це – правда життя. На даний час